

มคอ.๓ รายละเอียดของวิชา
๑๑๒ ๔๑๒ พุทธปรัชญา

หลักสูตรสาขาวิชาปรัชญา
คณะพุทธศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

รายละเอียดของวิชา

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
คณะ	พุทธศาสตร์
หลักสูตรสาขาวิชา	พระพุทธศาสนา

หมวดที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑. รหัสและชื่อวิชา

๑๑๒ ๔๑๒ พุทธปรัชญา

๒. จำนวนหน่วยกิต

๓(๒-๒-๕)

๓. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา

หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต หลักสูตรสาขาวิชาปรัชญา

๔. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ผู้รับผิดชอบ พระครูศรีปริยัติบัณฑิต,ผศ.ดร., ผศ.ดร.สุวิน ทองปั้น, พระมหาประทีป สญญโม
ดร. ผศ.พลเผ่า เพ็งวิภาศ,พระสมบัตร ฐิตญาโณ,ดร.

อาจารย์ผู้สอน พระมหาประทีป สญญโม ดร.

๕. ภาคการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน

ภาคการศึกษาที่ ๑ ชั้นปีที่ ๔

๖. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite) (ถ้ามี)

ไม่มี

๗. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisite) (ถ้ามี)

ไม่มี

๘. สถานที่เรียน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ห้องเรียน ๒๐๕ ชั้น ๒ เวลา ๑๒.๐๐น.-๑๕.๐๐น.ทุกวันจันทร์ จำนวนนิสิต รูป

ห้องอาจารย์ที่ปรึกษา ห้อง ๒๑๐ เวลา ๑๒.๐๐ น. -๑๗.๐๐ น. ทุกวันพุธ ๐๙๘๑๖๘๘๖๔

ภาคปกติ เริ่มต้นวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ สิ้นสุดวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๘

วันอังคาร เริ่มเวลา เริ่มเวลา ๐๘.๐๐.ถึง๑๑.๐๐ น.ห้องเรียน ห้อง ๒๐๘ ชั้น ๒

ภาคสมทบ เริ่มต้นวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๘ สิ้นสุดวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๘

วันอาทิตย์ เริ่มเวลา ๑๒.๓๐.ถึง๑๕.๓๐ น.ห้องเรียน ๓๐๓ ๓๐๓ ชั้น ๓

๙. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด

๑ มิถุนายน ๒๕๖๘

หมวดที่ ๒ จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

๑. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในประวัติและพัฒนาการของพุทธปรัชญาในด้านอภิปรัชญา, ญาณวิทยา, จริยศาสตร์, สุนทรียศาสตร์และปรัชญาสังคมและการเมืองของพุทธปรัชญาพร้อมกับการศึกษาเชิงวิเคราะห์เปรียบเทียบกับแนวคิดปรัชญาตะวันตกและปรัชญาร่วมสมัยอื่นๆที่เกี่ยวข้องได้

๒. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา / ปรับปรุงรายวิชา

ก. วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เพื่อพัฒนาและปรับปรุงเนื้อหาของรายวิชาให้ชัดเจนและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของรายวิชา สามารถ จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจความหมาย ลักษณะ ความสำคัญ คุณค่าของศาสนา ประวัติ พัฒนาการ หลักในการศึกษาศาสนา หลักคำสอน พิธีกรรมและ จุดมุ่งหมายของ ศาสนาต่าง ๆ สามารถวิเคราะห์ลักษณะที่เป็นสากลร่วมกันและต่างกันของศาสนาปัจจุบัน อิทธิพลของศาสนา ต่อสังคมโลก วิธีการเผยแผ่ศาสนา ความร่วมมือระหว่างศาสนา และท่าทีของศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทย และ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นไปตามมาตรฐาน สกอ.

ข. วัตถุประสงค์เชิงคุณธรรม

๑. มีสภาพจิตใจที่เข้มแข็งขึ้น สามารถควบคุมตนเองได้ในทุกสถานการณ์
๒. มีสภาพจิตใจที่เบิกบาน แจ่มใส
๓. รู้จักบริหารจัดการกับตัวเองได้อย่างเหมาะสมกับเหตุการณ์ รู้จักคิด รู้จัก ควบคุมตัวเอง ก้าวทัน กระแสความเปลี่ยนแปลงของโลก

ค. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา

๑. กำลังดำเนินการทำสื่อการเรียนการสอนโดย e-learning
๒. ปรับปรุงเนื้อหาการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักฐานเชิงประจักษ์

หมวดที่ ๓ ลักษณะและการดำเนินการ

๑. คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาวิเคราะห์หมโนทัศน์สำคัญในพุทธปรัชญา ด้านอภิปรัชญา ญาณวิทยา จริยศาสตร์ ตลอดจนวิเคราะห์ อิทธิพลของหมโนทัศน์เหล่านี้ต่อแนวคิดสำคัญๆ ในทางปรัชญา

๒. จำนวนชั่วโมงที่ต้องใช้ต่อภาคการศึกษา

บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ / งานภาคสนาม / การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
บรรยาย ๔๘ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา	สอนเสริมตามความต้องการของนิสิตเฉพาะราย	มีการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม/	การศึกษาด้วยตนเอง ๖ ชั่วโมงต่อสัปดาห์

๓. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล

- อาจารย์จัดเวลาให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล หรือ รายกลุ่มตามความต้องการ ๔ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (เฉพาะรายที่ต้องการ)

หมวดที่ ๔ การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา

๔.๑ การพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของนิสิต	
๑.คุณลักษณะพิเศษ	กลยุทธ์หรือกิจกรรมของนิสิต

๑) ด้านบุคลิกภาพ	มีการสอดแทรกเรื่อง การสำรวมในสมณภาวะ การครองจีวรหรือการแต่งกาย การเข้าสังคมและศาสนพิธี เทคนิคการเจรจา สื่อสาร การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและการวางตัวในการทำงานในบางรายวิชาที่เกี่ยวข้อง และในกิจกรรมปัจฉิมนิเทศก่อนที่นิสิตจะสำเร็จการศึกษา
๒)ด้านภาวะผู้นำ และความรับผิดชอบตลอดจนวินัยในตนเอง	- กำหนดให้มีรายวิชาซึ่งนิสิตต้องทำงานเป็นกลุ่ม และมีการกำหนดหัวหน้ากลุ่มในการทำรายงานตลอดจน กำหนดให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการนำเสนอรายงาน เพื่อเป็นการฝึกให้นิสิตได้สร้างภาวะผู้นำและการเป็นสมาชิกกลุ่มที่ดี - มีกิจกรรมนิสิตที่มอบหมายให้นิสิตหมุนเวียนกันเป็นหัวหน้าในการดำเนินกิจกรรม เพื่อฝึกให้นิสิตมีความรับผิดชอบ - มีกติกาที่จะสร้างวินัยในตนเอง เช่น การเข้าเรียนตรงเวลาเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน เสริมความกล้าในการแสดงความคิดเห็น
๓) ด้านจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ	มีการให้ความรู้ถึงแก่นนิสิตในการนำเอาความรู้ทางด้านภาษาบาลีสันสกฤตไปใช้ในการทำงานที่จะทำให้ให้นิสิตอยู่ร่วมกับคนอื่นและคนในสังคมได้

๔.๒ การพัฒนาการเรียนรู้ในแต่ละด้าน (จาก มคอ.๒ หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา ปรัชญา (หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๔))

๑. คุณธรรม จริยธรรม					๒. ความรู้					๓. ทักษะทางปัญญา					๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ					๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ				
๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔		๑	๒	๓	๔	
●	○	○	●	●	●	●	○	●	○	●	○	●	○	○	●	○	●	○		○	●	●	●	

๑. คุณธรรมและจริยธรรม			
๑) ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม		๒) กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม	๓) กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม
(๑) มีศีลธรรม และศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา (๒) มีจิตสาธารณะและเสียสละเพื่อส่วนรวม		(๑) สอดแทรกเรื่อง ศีลธรรม ศรัทธา จิตสาธารณะและการเสียสละเพื่อส่วนรวม ในการเรียนการสอน (๒) การเป็นต้นแบบที่ดีของผู้สอน	(๑) สังเกตพฤติกรรมของนิสิตในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง (๒) อภิปราย รายงาน การนำเสนอ และการตอบคำถาม (๓) พิจารณาจากผลการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต

(๓) เคารพสิทธิ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	(๓) เรียนรู้จากกรณีตัวอย่าง ประเด็นปัญหาทางด้านศีลธรรม เพื่อให้ผู้เรียนฝึกการแก้ปัญหา (๔) เรียนรู้จากสถานการณ์จริง และจัดกิจกรรมในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียน	(๔) นิสิตประเมินตนเอง เพื่อน ประเมินเพื่อน
๒. ความรู้		
๑) ผลการเรียนรู้ด้านความรู้	๒) กลยุทธ์การสอนที่ใช้ พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้	๓) กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้
(๑) มีความรู้ ความเข้าใจหลักการ ทฤษฎีและเนื้อหา (๒) ใช้ความรู้มาอธิบาย ปรัชญาการณที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล (๓) สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง	(๑) สอนแบบบรรยายและใช้โจทย์ปัญหา (๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา (๓) เรียนรู้โดยการปฏิบัติ (๔) เรียนรู้แบบร่วมมือ (๕) ศึกษาดูงาน	(๑) ทดสอบย่อย (๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน (๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย (๔) นำเสนอผลงาน
๓. ทักษะทางปัญญา		
๑) ผลการเรียนรู้ด้านปัญญา	๒) กลยุทธ์การสอนที่ใช้ พัฒนาการเรียนรู้ด้านปัญญา	๓) กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านปัญญา
(๑) สามารถค้นหาข้อมูล ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลจากหลักฐาน (๒) สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล (๓) สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม	(๑) สอนแบบบรรยายโดยใช้ภาพประกอบ (๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา (๓) เรียนรู้โดยการปฏิบัติ (๔) เรียนรู้แบบร่วมมือ (๕) ศึกษาดูงาน	(๑) ทดสอบย่อย (๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน (๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย (๔) นำเสนอผลงาน
๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ		
๑) ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	๒) กลยุทธ์การสอนที่ใช้ พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	๓) กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
(๑) สามารถทำงานเป็นทีมทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม	(๑) มอบหมายงานกลุ่ม (๒) สอนจากสภาพจริงที่เกิดขึ้นในชุมชนและสังคม	(๑) สังเกตพฤติกรรมและการแสดงออกระหว่างการเรียนการสอน และการทำงานร่วมกับเพื่อน

(๒) มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักควบคุมอารมณ์ และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล (๓) รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม	(๓) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน (๔) ศึกษาดูงาน	(๒) ประเมินผลงานที่ได้รับมอบหมาย (๓) พิจารณาจากผลการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต
๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ		
๑) ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	๒) กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	๓) กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
(๑) ใช้ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขได้ (๒) ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อความหมายได้ดี ทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน (๓) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม	(๑) สอนโดยการฝึกปฏิบัติ (๒) มอบหมายงานค้นคว้าความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ (๓) นำเสนองานโดยใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ	๑) การจัดทำรายงาน และนำเสนอด้วยสื่อเทคโนโลยี ๒) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ๓) ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อความหมายได้ดี ทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน ๔) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

หมวดที่ ๕ แผนการสอนและการประเมินผล

๑. แผนการสอน

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด		จำนวนชั่วโมง	วัตถุประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	การวัดผล	ผู้สอน
หน่วยที่ ๑	๑. ทดสอบก่อนเข้าบทเรียน ๒. แนะนำแผนการสอน ๒.๑ คำอธิบายรายวิชา ๒.๒ วัตถุประสงค์รายวิชา ๒.๓ กิจกรรมการเรียนการสอน ๒.๔ วิธีการประเมินผล ๒.๕ งานมอบหมาย ๓. การเรียนการสอนในระบบออนไลน์ ๔. การสอบวัดผลประเมินผลในระบบออนไลน์ ๕. ทดสอบ	CLO ๑ CLO ๒	๑	นิสิตอธิบายการพัฒนาทักษะการเป็นที่เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในทางพุทธศาสนาและปรัชญา	- แนะนำรายวิชา - การทำความเข้าใจเพื่อนร่วมชั้นเรียน - ทดสอบ วัดผล ผู้เรียนก่อนศึกษาในรายวิชานี้ - สื่อ การบรรยาย - สื่อ ที่ใช้คือ หนังสือ เอกสาร ประกอบการบรรยาย การให้คำปรึกษา ศาสนา อินเดียโบราณ	- ทดสอบก่อนการเรียนการสอน-ข้อสอบปรนัย ๖๐ ข้อ-สรุปผล สอบวิเคราะห์ผู้เรียน -ตรวจสอบคะแนนก่อนเรียน -การให้ เข้าปรึกษาและให้คำแนะนำในทางศาสนาและปรัชญา ตะวันตก-ออก	พม. ประทีป สฤษฎ์ไม ,ดร.

๑	หัวข้อเนื้อหาประจำบทที่ ๑ บ่อเกิดแห่งพุทธปรัชญา ๑.๑ บทนำ ปรัชญาพราหมณ์ในสมัยพุทธกาล บ่อเกิดภูมิปัญญาตะวันออก ๑.๒ พื้นฐานของความเชื่อของปรัชญาในอินเดีย ๖ สำนัก ก่อนเกิดพุทธปรัชญา ๑.๓ การอุปถัมภ์ของพระพุทธศาสนา ๑.๔ การประกาศพระศาสนาของพระพุทธเจ้าและพระสาวก ๑.๕ การตอบปัญหาและแสดงธรรมของพระพุทธเจ้า ๑.๕ การจัดการองค์การสงฆ์ในครั้งพุทธกาล ๑.๖ การบัญญัติพระธรรมวินัย ๑.๗ ท่าทีของพระพุทธศาสนาต่อปรัชญา ๑.๗ สาขาของพุทธปรัชญา ๑) อภิปรัชญาในทัศนะของพุทธปรัชญา ๒) ญาณวิทยาในทัศนะของพุทธปรัชญา ๓) จริยศาสตร์ในทัศนะของพุทธปรัชญาสรุป		๒	นิสิตอธิบายการพัฒนาทักษะการเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในทางพุทธศาสนาและปรัชญา	- การบรรยายที่ศึกษา... -สื่อที่ใช้คือ หนังสือเอกสารประกอบการสอน, บรรยายการให้คำปรึกษาเกี่ยวพุทธปรัชญา - การมอบหมายงานกลุ่มกรณีศึกษาเกี่ยวกับหัวข้ออภิปรัชญา, ญาณวิทยา, จริยศาสตร์หลักธรรม, พิธีกรรม, คุณค่าของพุทธศาสนาโดยใช้โปรแกรม Chat GPT ในการสืบค้นข้อมูล	- การตรวจสอบใบงานที่มอบหมายให้ศึกษาในหัวข้อที่ศึกษา...นำเสนอในรูปแบบโครงงานศึกษาอิสระ	พม. ประทีป สฤษฎโม ,ดร
๒	หัวข้อเนื้อหาประจำบทที่ ๒ อภิปรัชญาในทัศนะของพุทธปรัชญา ๒.๑ บทนำ ความหมายขอบข่ายเนื้อหาอภิปรัชญาทั่วไป ๒.๓ บ่อเกิดแนวคิดทางอภิปรัชญา ๒.๔ แนวคิดทฤษฎีทางอภิปรัชญา ๒.๕ จักรวาลในทัศนะของพุทธปรัชญา ๒.๕.๑ บทนำ ความเป็นมา ความสำคัญ, ละกำเนิดของจักรวาลพุทธปรัชญา ๒.๕.๒ ลักษณะของจักรวาล ๒.๕.๓ โครงสร้างของจักรวาล ๑) กามภูมิ ๒) รูปภูมิ ๓) อรูปภูมิ		๓	นิสิตอธิบายการพัฒนาทักษะการเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในทางพุทธศาสนาและปรัชญา	- การบรรยายที่ศึกษา... -สื่อที่ใช้คือ หนังสือเอกสารประกอบการสอน, บรรยายการให้คำปรึกษาเกี่ยวพุทธปรัชญา - การมอบหมายงานกลุ่มกรณีศึกษาเกี่ยวกับหัวข้ออภิปรัชญา, ญาณวิทยา, จริยศาสตร์หลักธรรม, พิธีกรรม, คุณค่าของพุทธศาสนาโดยใช้โปรแกรม	- การตรวจสอบใบงานที่มอบหมายให้ศึกษาในหัวข้อที่ศึกษา...นำเสนอในรูปแบบโครงงานศึกษาอิสระ	พม. ประทีป สฤษฎโม ,ดร.

	๔) โลกุตระภูมิ ๒.๖ การสิ้นสุดของจักรวาล สรุป				Chat GPTในการ สืบค้นข้อมูล		
๓	หัวข้อเนื้อหาประจำบทที่ ๓ ชั้น ๕ ในทัศนะของพุทธปรัชญา ๓.๑ บทนำ ความหมาย ประเภท ของชั้น ๕ ในพุทธปรัชญา ๓.๒ ชั้น ๕ กับความเพียรของ ชีวิต ๓.๓ กระบวนสืบต่อแห่งชั้น ๕ ๓.๔ ชั้น ๕ ที่ปรากฏในคัมภีร์ทาง พุทธศาสนา ๑) ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร: ชั้น ๕ มีก่อนสมัยพุทธกาลแต่เป็นอิตตา ๒) สัตตภูตฐานสูตร: พุทธวิธีให้เห็น โทษในชั้น ๕ ๓) อัสสารทสูตร: คุณและโทษ ของชั้น ๕ ๔) สังคหาสังคหปทนิเทศ: องค์ ธรรมที่สามารถสังเคราะห์เข้ากับ ชั้นและนิพพาน ๕) มรณภูมิสูตร : ชั้น ๕ ปฏิบัติ การรวมกัน ๖) อุปาทิยมานสูตรและสูตรอื่น : ชั้น ๕ สาเหตุให้ยึดมั่นถือมั่น ๗) ชั้น ๕ ในฐานะเป็นกฎ ธรรมชาติ สรุป		๓	นิสิตอธิบาย การพัฒนา ทักษะการ เป็นที่ ปรึกษา และให้ คำแนะนำ ในทาง พุทธศาสนา และปรัชญา	- การบรรยายที่ ศึกษา... -สื่อที่ใช้ คือ หนังสือ เอกสาร ประกอบการ สอน, บรรยาย การให้คำปรึกษา เกี่ยวพุทธปรัชญา - การมอบหมาย งานกลุ่ม กรณีศึกษา เกี่ยวกับหัวข้อ อภิปรัชญา,ญาณ วิทยา,จริยศาสตร์ หลักธรรม, พิธีกรรม,คุณค่า ของพุทธศาสนา โดยใช้โปรแกรม Chat GPTในการ สืบค้นข้อมูล	- การ ตรวจสอบใบ งานที่ มอบหมายให้ ศึกษาใน หัวข้อที่ศึกษา ...นำเสนอ ในรูปแบบ โครงการ ศึกษาอิสระ	พม. ประทีป สฤษฎโม ,ดร.
๔	หัวข้อเนื้อหาประจำบทที่ ๔ อริยสัจ ๔ ในทัศนะของพุทธ ปรัชญา ๔.๑ บทนำ ความหมาย,ความ เป็นมาของอริยสัจ ๔ ๔.๒ ความหมาย,ประเภทของทุก ขอริยสัจ ๔.๓ ทุกขอริยสัจที่แสดงไว้ใน คัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท ๑) ทุกขอริยสัจในพระไตรปิฎก และอรรถกถา ๒) ทุกขอริยสัจในคัมภีร์วิสุทธิ มรรค สรุป		๓	นิสิตอธิบาย การพัฒนา ทักษะการ เป็นที่ ปรึกษา และให้ คำแนะนำ ในทาง พุทธศาสนา และปรัชญา	- การบรรยายที่ ศึกษา... -สื่อที่ใช้ คือ หนังสือ เอกสาร ประกอบการ สอน, บรรยาย การให้คำปรึกษา เกี่ยวพุทธปรัชญา - การมอบหมาย งานกลุ่ม กรณีศึกษา เกี่ยวกับหัวข้อ อภิปรัชญา,ญาณ วิทยา,จริยศาสตร์ หลักธรรม, พิธีกรรม,คุณค่า ของพุทธศาสนา	- การ ตรวจสอบใบ งานที่ มอบหมายให้ ศึกษาใน หัวข้อที่ศึกษา ...นำเสนอ ในรูปแบบ โครงการ ศึกษาอิสระ	พม. ประทีป สฤษฎโม ,ดร.

					โดยใช้โปรแกรม Chat GPT ในการ สืบค้นข้อมูล		
๕	หัวข้อเนื้อหาประจำบทที่ ๕ ไตรลักษณ์ ในทัศนะของพุทธปรัชญา ๕.๑ บทนำ ความหมายและลักษณะของไตรลักษณ์ ๕.๒ สิ่งปิดบังไม่ให้เห็นไตรลักษณ์ ๑) สันตติ ๒) อริยาบถ ๓) ขณสังขยา ๕.๓ คำสอนเรื่องไตรลักษณ์ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา สรุป		๓	นิสิตอธิบายการพัฒนาทักษะการเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในทางพุทธศาสนาและปรัชญา	- การบรรยายที่ศึกษา. -สื่อที่ใช้คือ หนังสือเอกสารประกอบการสอน, บรรยายการให้คำปรึกษาเกี่ยวพุทธปรัชญา - การมอบหมายงานกลุ่มกรณีศึกษาเกี่ยวกับหัวข้ออภิปรัชญา,ญาณวิทยา,จริยศาสตร์หลักธรรม, พิธีกรรม,คุณค่าของพุทธศาสนาโดยใช้โปรแกรม Chat GPT ในการสืบค้นข้อมูล	- การตรวจสอบใบงานที่มอบหมายให้ศึกษาในหัวข้อที่ศึกษา...นำเสนอในรูปแบบโครงการศึกษาอิสระ...	พม. ประทีป สบุญโม ,ดร.
๖	หัวข้อเนื้อหาประจำบทที่ ๖ ปฏิจสุมุบาท ในทัศนะของพุทธปรัชญา ๖.๑ บทนำ ความหมายและความสำคัญของปฏิจสุมุบาท ๖.๒ ปฏิจสุมุบาทฝ่ายเหตุและฝ่ายผล ๖.๓ ปฏิจสุมุบาทในพุทธศาสนาเถรวาท ๖.๔ องค์ธรรมในปฏิจสุมุบาท ๖.๕ การสืบทอดของปฏิจสุมุบาท ๖.๖ หลักปฏิจสุมุบาทตามทัศนะนักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนา ๖.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาเรื่องปฏิจสุมุบาท สรุป		๓	นิสิตอธิบายการพัฒนาทักษะการเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในทางพุทธศาสนาและปรัชญา	- การบรรยายที่ศึกษา... -สื่อที่ใช้คือ หนังสือเอกสารประกอบการสอน, บรรยายการให้คำปรึกษาเกี่ยวพุทธปรัชญา - การมอบหมายงานกลุ่มกรณีศึกษาเกี่ยวกับหัวข้ออภิปรัชญา,ญาณวิทยา,จริยศาสตร์หลักธรรม, พิธีกรรม,คุณค่าของพุทธศาสนาโดยใช้โปรแกรม Chat GPT ในการสืบค้นข้อมูล	- การตรวจสอบใบงานที่มอบหมายให้ศึกษาในหัวข้อที่ศึกษา...นำเสนอในรูปแบบโครงการศึกษาอิสระ	พม. ประทีป สบุญโม ,ดร.

๗	หัวข้อเนื้อหาประจำบทที่ ๗ นิพพานในทัศนะของพุทธปรัชญา ๗.๑ บทนำ ความหมาย, กระบวนการบรรลุนิพพาน ๗.๑ กระบวนการทัศน์นิพพานแบบ เฉพาะของพระเถระในไทย ๗.๑ กระบวนการบรรลุนิพพาน แบบวิชาวรรณกาย ๗.๑ กระบวนการทัศน์นิพพานตาม รูปแบบการปฏิบัติแบบมโนยิทธิ ๗.๑ กระบวนการทัศน์นิพพานตาม รูปแบบการปฏิบัติแบบบริกรรม “พุทโธ” ๗.๑ กระบวนการทัศน์นิพพานตาม รูปแบบการปฏิบัติแบบรูปนาม ๗.๑ กระบวนการทัศน์นิพพานตาม แบบการปฏิบัติแบบมีสติกำหนด ความรู้สึกตัวในการเคลื่อนไหวมือ ๗.๑ กระบวนการทัศน์นิพพานมี รูปแบบการปฏิบัติจิตว่างแบบ สุญญตา ๗.๑ กระบวนการทัศน์นิพพานของ พระพรหมคุณาภรณ์ สรูป		๓	นิสิตอธิบาย การพัฒนา ทักษะการ เป็นที่ ปรึกษา และให้ คำแนะนำ ในทาง พุทธศาสนา และปรัชญา	- การบรรยายที่ ศึกษา... -สื่อที่ใช้ คือ หนังสือ เอกสาร ประกอบการ สอน, บรรยาย การให้คำปรึกษา เกี่ยวพุทธปรัชญา - การมอบหมาย งานกลุ่ม กรณีศึกษา เกี่ยวกับหัวข้อ อภิปรัชญา,ญาณ วิทยา,จริยศาสตร์ หลักธรรม, พิธีกรรม,คุณค่า ของพุทธศาสนา โดยใช้โปรแกรม Chat GPTในการ สืบค้นข้อมูล	การ ตรวจสอบใบ งานที่ มอบหมายให้ ศึกษาใน หัวข้อที่ศึกษา ...นำเสนอ ในรูปแบบ โครงการ ศึกษาอิสระ...	พม. ประทีป สฤษฎโม ,ดร.
๘	หัวข้อเนื้อหาประจำบทที่ ๘ ญาณวิทยาในทัศนะของพุทธ ปรัชญา ๘.๑ บทนำ แนวคิดเรื่องญาณ วิทยาทั่วไป ๘.๒ ความเพนมาและความหมาย ,บ่อเกิด,ธรรมชาติ,ความ สมเหตุสมผล,เกณฑ์ที่ใช้ตัดสิน ความรู้ ของญาณวิทยาตะวันตก ๘.๓ ความเพนมาและ ความหมาย,บ่อเกิด, ธรรมชาติ,ความสมเหตุสมผล ,เกณฑ์ที่ใช้ตัดสินความรู้ของญาณ วิทยาในทัศนะของพุทธปรัชญา ๘.๔ ระดับของความรู้ ๘.๕ เปรียบเทียบญาณวิทยาใน พุทธปรัชญากับญาณวิทยา ตะวันตก ๘.๖ ญาณวิทยาในธรรมจักร กับปวัตตสูตร		๓	นิสิตอธิบาย การพัฒนา ทักษะการ เป็นที่ ปรึกษา และให้ คำแนะนำ ในทาง พุทธศาสนา และปรัชญา	- การบรรยายที่ ศึกษา... -สื่อที่ใช้ คือ หนังสือ เอกสาร ประกอบการ สอน, บรรยาย การให้คำปรึกษา เกี่ยวพุทธปรัชญา - การมอบหมาย งานกลุ่ม กรณีศึกษา เกี่ยวกับหัวข้อ อภิปรัชญา,ญาณ วิทยา,จริยศาสตร์ หลักธรรม, พิธีกรรม,คุณค่า ของพุทธศาสนา โดยใช้โปรแกรม Chat GPTในการ สืบค้นข้อมูล	- การ ตรวจสอบใบ งานที่ มอบหมายให้ ศึกษาใน หัวข้อที่ศึกษา ...นำเสนอ ในรูปแบบ โครงการ ศึกษาอิสระ	พม. ประทีป สฤษฎโม ,ดร.

	๘.๗ ความหมายของปัญญาในอัมมจักกัปปวัตตนสูตร ๘.๘ เนื้อหาโดยและที่มาอัมมจักกัปปวัตตนสูตร ๘.๙ ปัญญาในอัมมจักกัปปวัตตนสูตร : ความหมาย, ๓ วาระ กับ ๑๒ อาการ ๘.๑๐ ปัญญา ๓ วาระ (หรือปัญญา ๓ รอบ) ๑๒ อาการกับการสรุปของพระพุทธเจ้าสรุป						
๙	หัวข้อเนื้อหาประจำบทที่ ๙ สัมมาทิฐิในพุทธปรัชญา ๙.๑ บทนำ ความหมายของสัมมาทิฐิในพุทธปรัชญา ๙.๒ เนื้อหาโดยและที่มาสัมมาทิฐิสูตร ๙.๓ ปัญญาในสัมมาทิฐิสูตร: ความหมาย, ๓ วาระ กับ ๑๒ อาการ ๙.๔ ปัญญา ๓ วาระ (หรือปัญญา ๓ รอบ) ๑๒ อาการกับการสรุปของพระพุทธเจ้าสรุป		๓	นิสิตอธิบายการพัฒนาทักษะการเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในทางพุทธศาสนาและปรัชญา	- การบรรยายที่ศึกษา... -สื่อที่ใช้คือ หนังสือ เอกสาร ประกอบการสอน, บรรยาย การให้คำปรึกษา เกี่ยวพุทธปรัชญา - การมอบหมายงานกลุ่มกรณีศึกษาเกี่ยวกับหัวข้ออภิปราย,ญาณวิทยา,จริยศาสตร์หลักธรรม, พิธีกรรม,คุณค่าของพุทธศาสนาโดยใช้โปรแกรม Chat GPTในการสืบค้นข้อมูล	- การตรวจสอบใบงานที่มอบหมายให้ศึกษาในหัวข้อที่ศึกษา...นำเสนอในรูปแบบโครงงานศึกษาอิสระ	พม. ประทีป สฤษฎโม ,ดร.
๑๐	หัวข้อเนื้อหาประจำบทที่ ๑๐ มิจฉาทิฐิในพุทธปรัชญา ๑๐.๑ บทนำ ความหมายของมิจฉาทิฐิในพุทธปรัชญา ๑๐.๒ เนื้อหาโดยและที่มามิจฉาทิฐิสูตร ๑๐.๓ ปัญญาในมิจฉาทิฐิสูตร: ความหมาย, ๓ วาระ กับ ๑๒ อาการ ๑๐.๔ ปัญญา ๓ วาระ (หรือปัญญา ๓ รอบ) ๑๒ อาการกับการสรุปของพระพุทธเจ้าสรุป		๓	นิสิตอธิบายการพัฒนาทักษะการเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในทางพุทธศาสนาและปรัชญา	- การบรรยายที่ศึกษา... -สื่อที่ใช้คือ หนังสือ เอกสาร ประกอบการสอน, บรรยาย การให้คำปรึกษา เกี่ยวพุทธปรัชญา - การมอบหมายงานกลุ่มกรณีศึกษาเกี่ยวกับหัวข้อ	- การตรวจสอบใบงานที่มอบหมายให้ศึกษาในหัวข้อที่ศึกษา...นำเสนอในรูปแบบโครงงานศึกษาอิสระ	พม. ประทีป สฤษฎโม ,ดร.

	สรุป				อภิปรัชญา,ญาณวิทยา,จริยศาสตร์ หลักธรรม, พิธีกรรม,คุณค่า ของพุทธศาสนา โดยใช้โปรแกรม Chat GPTในการ สืบค้นข้อมูล		
๑๑	หัวข้อเนื้อหาประจำบทที่ ๑๑ อนุพุทฺธิกาในพุทธปรัชญา ๑๑.๑ บทนำ ความหมายเกี่ยวกับ อนุพุทฺธิกา ๑๑.๒ สารสำคัญของอนุพุทฺธิกา ๕ ๑) ทานกถา ๒) สีลกถา ๓) สัคคกถา ๔) กามาทินวกถา ๕) เนกขัมมานิสังสกถา ๑๑.๓ วิธีการแสดงอนุพุทฺธิกา ๑๑.๔ หลักการแสดงอนุพุทฺธิกา ธรรมของพระพุทธเจ้า ๑๑.๕ ผลของการแสดงอนุพุทฺธิกา ของพระพุทธเจ้า สรุป		๓	นิสิตอธิบาย การพัฒนา ทักษะการ เป็นที่ ปรึกษา และให้ คำแนะนำ ในทาง พุทธศาสนา และปรัชญา	- การบรรยายที่ ศึกษา... -สื่อที่ใช้ คือ หนังสือ เอกสาร ประกอบการ สอน, บรรยาย การให้คำปรึกษา เกี่ยวพุทธปรัชญา - การมอบหมาย งานกลุ่ม กรณีศึกษา เกี่ยวกับหัวข้อ อภิปรัชญา,ญาณ วิทยา,จริยศาสตร์ หลักธรรม, พิธีกรรม,คุณค่า ของพุทธศาสนา โดยใช้โปรแกรม Chat GPTในการ สืบค้นข้อมูล	- การ ตรวจสอบใบ งานที่ มอบหมายให้ ศึกษาใน หัวข้อที่ศึกษา ...นำเสนอ ในรูปแบบ โครงงาน ศึกษาอิสระ	พม. ประทีป สฤษฎโม ,ดร.
๑๒	หัวข้อเนื้อหาประจำบทที่ ๑๒ เกณฑ์ตัดสินความจริงตามหลักกา ลามสูตร ๑๒.๑ บทนำ ความหมายขอความ จริงตามหลักกาลามสูตร ๑๒.๒ เนื้อหาโดยและที่มาความ จริงตามหลักกาลามสูตร ๑๒.๓ เกณฑ์ตัดสินความจริงตาม หลักกาลามสูตร ๑๒.๔ การประยุกต์ใช้หลักกาลาม สูตรในสังคมไทยปัจจุบัน สรุป		๓	นิสิตอธิบาย การพัฒนา ทักษะการ เป็นที่ ปรึกษา และให้ คำแนะนำ ในทาง พุทธศาสนา และปรัชญา	- การบรรยายที่ ศึกษา... -สื่อที่ใช้ คือ หนังสือ เอกสาร ประกอบการ สอน, บรรยาย การให้คำปรึกษา เกี่ยวพุทธปรัชญา - การมอบหมาย งานกลุ่ม กรณีศึกษา เกี่ยวกับหัวข้อ อภิปรัชญา,ญาณ วิทยา,จริยศาสตร์ หลักธรรม,	- การ ตรวจสอบใบ งานที่ มอบหมายให้ ศึกษาใน หัวข้อที่ศึกษา ...นำเสนอ ในรูปแบบ โครงงาน ศึกษาอิสระ	พม. ประทีป สฤษฎโม ,ดร.

					พิธีกรรม,คุณค่า ของพุทธศาสนา โดยใช้โปรแกรม Chat GPTในการ สืบค้นข้อมูล		
๑๓	หัวข้อเนื้อหาประจำบทที่ ๑๓ จริยศาสตร์ในทัศนะของพุทธ ปรัชญา ๑๓.๑ ความหมาย,ขอบเขต,หลัก ของจริยศาสตร์ในทัศนะของพุทธ ปรัชญา ๑๓.๒ ขอบเขต ลักษณะและ ประเภทของจริยศาสตร์- ตะวันตก-ออก ๑๓.๓ คุณค่าทางจริยศาสตร์ ๑๓.๔ เกณฑ์การตัดสินทางจริย ศาสตร์ ๑๓.๕ เป้าหมายสูงสุดในทางจริย ศาสตร์ ๑๓.๖ จริยศาสตร์ในทัศนะของ พุทธปรัชญา ๑๓.๗ เกณฑ์ตัดสินความดี-ความ ชั่วในทัศนะของพุทธจริยศาสตร์ ๑๓.๘ การพัฒนามนุษย์ตามหลัก มงคลสูตร ๑๓.๙ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับมงคล สูตร ๑) ความเป็นมาของมงคลสูตร ๒) องค์กรในมงคลสูตร ๓) ความสำคัญของมงคลสูตร ๔) ความหมายของมงคล ๕) การแบ่งระดับขององค์กร ในมงคลสูตร ๑๓.๑๐ หลักปฏิบัติในการพัฒนา ตนเองตามหลักมงคลสูตร สรุป		๓	นิสิตอธิบาย การพัฒนา ทักษะการ หลักคำสอน ที่สำคัญใน พุทธศาสนา และปรัชญา หลักคำสอน ในคัมภีร์ พุทธศาสนา และปรัชญา	- การบรรยายที่ ศึกษา... -สื่อที่ใช้ คือ หนังสือ เอกสาร ประกอบการ สอน, บรรยาย การให้คำปรึกษา เกี่ยวพุทธปรัชญา - การมอบหมาย งานกลุ่ม กรณีศึกษา เกี่ยวกับหัวข้อ อภิปรัชญา,ญาณ วิทยา,จริยศาสตร์ หลักธรรม, พิธีกรรม,คุณค่า ของพุทธศาสนา โดยใช้โปรแกรม Chat GPTในการ สืบค้นข้อมูล	- การ ตรวจสอบใบ งานที่ มอบหมายให้ ศึกษาใน หัวข้อที่ศึกษา ...นำเสนอ ในรูปแบบ โครงการ ศึกษาอิสระ	พม. ประทีป สฤษฎโม ,ดร.
๑๔	หัวข้อเนื้อหาประจำบทที่ ๑๔ วัตร ๑๔ อย่างที่พระสงฆ์พึง ปฏิบัติในพุทธปรัชญา ๑๔.๑ บทนำ ความหมายและ ความเป็นมาของข้อวัตร ๑๔ ข้อ ๑๔.๒ ประเภทและหน้าที่ควร ปฏิบัติตามข้อวัตร ๑๔ ข้อ		๓	นิสิตอธิบาย การพัฒนา ทักษะการ การเผยแผ่ ของพุทธ ศาสนาและ ปรัชญาสู่	- การบรรยายที่ ศึกษา... -สื่อที่ใช้ คือ หนังสือ เอกสาร ประกอบการ สอน, บรรยาย การให้คำปรึกษา เกี่ยวพุทธปรัชญา	- การ ตรวจสอบใบ งานที่ มอบหมายให้ ศึกษาใน หัวข้อที่ศึกษา ...นำเสนอ ในรูปแบบ	พม. ประทีป สฤษฎโม ,ดร.

	๑๔.๒.๑ อาคันตุกั้วรและหน้าที่ควรปฏิบัติตามอาคันตุกั้วร ๑๔.๒.๒ อาวาสกั้วรและหน้าที่ควรปฏิบัติตามอาวาสกั้วร ๑๔.๒.๓ คมิกั้วรและหน้าที่ควรปฏิบัติตามคมิกั้วร ๑๔.๒.๔ ภัตตานุโมนาวั้วรและหน้าที่ควรปฏิบัติตามภัตตานุโมนาวั้วร ๑๔.๒.๕ ภัตตคั้วรและหน้าที่ควรปฏิบัติตามภัตตคั้วร ๑๔.๒.๖ ปินขจาริกั้วรและหน้าที่ควรปฏิบัติตามปินขจาริกั้วร ๑๔.๒.๗ อารัญญิกั้วรและหน้าที่ควรปฏิบัติตามอารัญญิกั้วร ๑๔.๒.๘ เสนาสนั้วรและหน้าที่ควรปฏิบัติตามเสนาสนั้วร ๑๔.๒.๙ ชันตาขรวั้วรและหน้าที่ควรปฏิบัติตามชันตาขรวั้วร ๑๔.๒.๑๐ วัจกั้วรและหน้าที่ควรปฏิบัติตามวัจกั้วร ๑๔.๒.๑๑ อุปัชฌายั้วรและหน้าที่ควรปฏิบัติตามอุปัชฌายั้วร ๑๔.๒.๑๒ สัทธิวัหริกั้วรและหน้าที่ควรปฏิบัติตามสัทธิวัหริกั้วร ๑๔.๒.๑๓ อจาริยั้วรและหน้าที่ควรปฏิบัติตามอจาริยั้วร ๑๔.๒.๑๔ อันเตวาสิกั้วรและหน้าที่ควรปฏิบัติตามอันเตวาสิกั้วร ๑๔.๓ คุณลักษณะและความสำคัญของข้อวัตร ๑๔ ๑๔.๔ โทษและประโยชน์ที่เกิดจากข้อวัตร ๑๔ สรุป			ประเทศไทย -คุณค่าของพุทธศาสนาและปรัชญาความหมายของชีวิตตามทัศนะพุทธศาสนาและปรัชญาหลักธรรมในการดำเนินชีวิตตามหลักพุทธศาสนาและปรัชญา	- การมอบหมายงานกลุ่ม กรณีศึกษาเกี่ยวกับหัวข้ออภิปรัชญา,ญาณวิทยา,จริยศาสตร์ หลักธรรม,พิธีกรรม,คุณค่าของพุทธศาสนาโดยใช้โปรแกรม Chat GPTในการสืบค้นข้อมูล	โครงการศึกษาอิสระ	
๑๕	หัวข้อเนื้อหาประจำบทที่ ๑๕ การปฏิบัติธุดงค์วัตรในทัศนะของพุทธปรัชญา ๑๕.๑ ความหมายและความเป็นมาเรื่องธุดงค์ในพุทธศาสนา ๑๕.๒ ความสำคัญของธุดงค์ในพระพุทธศาสนา		๓	นิสิตอธิบาย การพัฒนาทักษะการการเผยแผ่ของพุทธศาสนาและปรัชญาสู่	- การบรรยายที่ศึกษา... -สื่อที่ใช้คือ หนังสือเอกสารประกอบการสอน, บรรยาย	- การตรวจสอบใบงานที่มอบหมายให้ศึกษาในหัวข้อที่ศึกษา...นำเสนอ	พม. ประทีป สฤษฎโม ,ดร.

	๑๕.๓ แนวคิดและบริบทการปฏิบัติธุดงค์วัตรในพระพุทธศาสนา ๑๕.๔ ประเภทและการปฏิบัติตามหลักธุดงค์วัตร ๑๓ ๑๕.๔.๑ ปิงสุกุลิกังคะ การถือทรงผ้าบังสุกุลเป็นวัตร ๑๕.๔.๒ เตจิวริกังคะ การถือทรงเพียงไตรจีวรเป็นวัตร ๑๕.๔.๓ ปินทปาติกังคะ การถือเที่ยวบิณฑบาตเป็นวัตร ๑๕.๔.๔ สปัตทานจาริกังคะ การถือเที่ยวบิณฑบาตไปตามแถวเป็นวัตร ๑๕.๔.๕ เอกาสนิกังคะ การถือนั่งฉัน ณ อาสนะเดียวเป็นวัตร ๑๕.๔.๖ ปัตตปิณฑิกังคะ การถือนั้นเฉพาะในบาตรเป็นวัตร ๑๕.๔.๗ ขลุปัจฉิมภักตีกังคะ การถือห้ามภักต้อนัน มาถวายเมื่อภายหลังเป็นวัตร ๑๕.๔.๘ อารัญญิกังคะ การถืออยู่ป่าเป็นวัตร ๑๕.๔.๙ รุกขมุลิกังคะ การถืออยู่โคนไม้เป็นวัตร ๑๕.๔.๑๐ อัพโภกาสิกังคะ การถืออยู่ในที่แจ้งเป็นวัตร ๑๕.๔.๑๑ โสสานิกังคะ การถืออยู่ป่าช้าเป็นวัตร ๑๕.๔.๑๒ ยถาสันถติกังคะ ถือการอยู่ในเสนาสนะอันท่านจัดให้ อย่างไรก็ตามเป็นวัตร ๑๕.๔.๑๓ เนสัชชิกังคะ การถือการนั่งเป็นวัตร ๑๕.๖ วิธีการปฏิบัติธุดงค์วัตรของพระสาวก ๑๕.๗ ประโยชน์ (อานิสงส์) ของธุดงค์วัตร ๑๓ สรุปรูป			ประเทศไทย -คุณค่าของพระพุทธศาสนาและปรัชญาความหมายของชีวิต ตามทัศนะพุทธศาสนาและปรัชญาหลักธรรมในการดำเนินชีวิตตามหลัก พุทธศาสนาและปรัชญา	การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับพุทธปรัชญา - การมอบหมายงานกลุ่มกรณีศึกษาเกี่ยวกับหัวข้ออภิปรายปรัชญา,ญาณวิทยา,จริยศาสตร์หลักธรรม,พิธีกรรม,คุณค่าของพุทธศาสนาโดยใช้โปรแกรม Chat GPTในการสืบค้นข้อมูล	ในรูปแบบโครงการศึกษาอิสระ	
บทที่ ๑๖	กิจกรรมบูรณาการกับงานวิจัย,กับการบริการวิชาการแก่สังคม,กับการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมในรายวิชา		๓	นิสิตเข้าร่วมกิจกรรมในงานวิจัยเรื่อง วังปลาหน้าวัด การ	- เข้าร่วมกิจกรรมเก็บข้อมูลผู้เข้าร่วมกิจกรรม สืบชะตาปล่อย	- ใบงานลงชื่อกิจกรรม -ใบสรุปประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม	พม. ประทีป สบุญ โม,ดร.

				อนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม ลำน้ำพอง อำเภอเมือง จังหวัด ขอนแก่น	ปลาลำน้ำพอง, - กิจกรรม บรรยายพุทธ ธรรมเรื่องพุทธ ศาสนากับ สิ่งแวดล้อม แก่ประชาชนที่เข้า ร่วมกิจกรรม		
	รวม		๔๘				

๒. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ที่	ผลการเรียนรู้	วิธีการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของการ ประเมินผล
๑.คุณธรรม จริยธรรม	๑.๑,๑.๖, ๑.๗, ๒.๑, ๒.๔-๒.๖, ๓.๒	การอ่านและสรุป บทความการส่งงาน ตามที่มอบหมาย (งานกลุ่ม, งานเดี่ยว)	ตลอดภาค การศึกษา	๑๐%
๒.ความรู้	๒.๔-๒.๖, ๓.๒	ทดสอบก่อนเรียน สอบกลางภาค สอบปลายภาค	๑,๘,๑๖	๕๐%
๓. ทักษะทาง ปัญญา	๑.๑,๑.๖, ๑.๗, ๒.๑, ๒.๔-๒.๖, ๓.๒ ๔.๑- ๔.๖,๓-๕.๔	วิเคราะห์กรณีศึกษา ค้นคว้า การนำเสนอ รายงานการทำงาน ผลงานเดี่ยวแนวการ ประยุกต์เข้ากับการ ดำเนินชีวิตและพัฒนา สังคม	ตลอดภาค การศึกษา	๑๐ %
๔. ทักษะ ความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคล และความ รับผิดชอบ	๑.๑,๑.๖, ๑.๗, ๒.๑, ๒.๔-๒.๖, ๓.๒ ๔.๑- ๔.๖,๓-๕.๔	วิเคราะห์กรณีศึกษา ค้นคว้า การนำเสนอ รายงานการทำงานกลุ่ม	ตลอดภาค การศึกษา	๑๐ %
๕. ทักษะการ วิเคราะห์เชิง ตัวเลข การ สื่อสารและการ ใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ	๑.๑- ๑.๗, ๓.๑	การเข้าชั้นเรียน การมี ส่วนร่วม อภิปราย เสนอความคิดเห็นใน ชั้นเรียนการนำเสนอ งานศึกษาอิสระ, รายงานการทำงานด้วย โปรแกรมChat GPT	ตลอดภาค การศึกษา	๑๐%

หมวดที่ ๖ ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

๑. เอกสารและตำราหลัก

๑. เอกสารและตำราหลัก

การศาสนา, กรม. พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง. เล่มที่ ๑๐, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, ๒๕๒๑.

พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง. เล่มที่ ๑๒, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, ๒๕๒๑.

ประมวลการสอนวิชาประวัติพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, ๒๕๒๔.

ชา สุภทโท,หลวงพ่. นอกเหนือเหตุผล. อุบลราชธานี : วัดบึงหวาย, ๒๕๒๔.

ภัทพันธุ์ อาสภเถระ, พระ. วิปัสสนาที่ป็นึกา. กรุงเทพฯ : ไพศาลวิทยา, ๒๕๑๘.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐. กรุงเทพฯ : โรง

พิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

พระไตรปิฎก ภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย , ๒๕๓๙.

อรรถกถาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๒.

ธรรมธีรราชมหาวิทยาลัย (โชดก ญาณสิทธิ), พระ. หลักปฏิบัติ สมณะ-วิปัสสนากรรมฐาน : อมรินทร์

พรินติ้งกรุ๊ป, ๒๕๓๒.

ธรรมธีรราชมหาวิทยาลัย (โชดก ญาณสิทธิ), พระ. อุดมวิชา. กรุงเทพฯ : การพิมพ์พระนคร., ๒๕๓๑.

วิปัสสนากรรมฐานภาคสอง. กรุงเทพฯ : อมรินทร์ พรินติ้งกรุ๊ป, ๒๕๓๒.

ธนิต อยู่โพธิ์. สติปัฏฐานสำหรับทุกคน, กรุงเทพฯ : ศิวพรการพิมพ์, ๒๕๑๘.

ประวัติและผลงานพุทธทาสภิกขุ, กรุงเทพฯ : ธรรมสภา, ๒๕๓๘.

ราชวรมณี (ประยุทธ์ ปยุตโต), พระ. พุทธธรรม. กรุงเทพฯ : โอ เอส พรินติ้งเฮาส์ , ๒๕๒๕.

พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๒.

ราชวรมณี (ประยุทธ์ ปยุตโต), พระ. พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์ พิมพ์ครั้งที่ ๘, กรุงเทพฯ :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๒.

เทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต), พระ. ปฏิบัติธรรมให้ถูกทาง. กรุงเทพฯ : สหธรรมมิก , ๒๕๓๒.

ราชวิสุทธิโสภณ(วิลาส ญาณวโร) ป.ธ.๙.พระ. วิมุตติรัตนมาลี, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มิตรสยาม,๒๕๓๙.

ศรีวิสุทธิกวี, พระ. การบริหารจิต, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุธวิทยาลัย, ๒๕๒๙.

สมภาร สมภาโร, พระ. ธรรมะภาคปฏิบัติ , กรุงเทพฯ : สหธรรมมิก, ๒๕๔๗.

อินทวงศ์เถระ, พระ. ปุจฉาวิสัชนา มหาสติปัฏฐานสูตร, กรุงเทพฯ : บริษัท ๒๑ เซ็นจูรี่ จำกัด,๒๕๔๕.

พุทธทาสภิกขุ. อานาปานสติภาวนา. กรุงเทพฯ : การพิมพ์พระนคร, ๒๕๓๕.

อุบลมณี, วัดหนองป่าพง, อุบลราชธานี : ๒๕๓๕

๒. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

กองวิชาการมหาจุฬา, ธรรมะภาคปฏิบัติ ๑ , กรุงเทพฯ : สหธรรมมิก, ๒๕๔๗.

กองวิชาการมหาจุฬา, ธรรมะภาคปฏิบัติ ๒ , กรุงเทพฯ : สหธรรมมิก, ๒๕๔๗.

กองวิชาการมหาจุฬา, ธรรมะภาคปฏิบัติ ๓ , กรุงเทพฯ : สหธรรมมิก, ๒๕๔๗.

กองวิชาการมหาจุฬา, ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔ , กรุงเทพฯ : สหธรรมมิก, ๒๕๔๗.

กองวิชาการมหาจุฬา, ธรรมะภาคปฏิบัติ ๕ , กรุงเทพฯ : สหธรรมมิก, ๒๕๔๗.

กองวิชาการมหาจุฬา, ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖ , กรุงเทพฯ : สหธรรมิก, ๒๕๔๗.

กองวิชาการมหาจุฬา, ธรรมะภาคปฏิบัติ ๗ , กรุงเทพฯ : สหธรรมิก, ๒๕๔๗.

๓. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

เอกสารประกอบการสอน วิชาธรรมะภาคปฏิบัติ ผศ.พระสมภาร สมภาโร(ทวีรัตน์)รวบรวมและเรียบเรียง

หมวดที่ ๗ การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

๑. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

การประเมินประสิทธิผลในรายวิชานี้ ที่จัดทำโดยนักศึกษา ได้จัดกิจกรรมในการนำแนวคิดและความเห็นจากนักศึกษาได้ดังนี้

- การสนทนากลุ่มระหว่างผู้สอนและผู้เรียน
- การสังเกตการณ์จากพฤติกรรมของผู้เรียน
- แบบประเมินผู้สอน และแบบประเมินรายวิชา
- ขอเสนอแนะผ่านเว็บบอร์ด ที่อาจารย์ผู้สอนได้จัดทำเป็นช่องทางการสื่อสารกับนักศึกษา

๒. กลยุทธ์การประเมินการสอน

ในการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินการสอน ได้มีกลยุทธ์ ดังนี้

- การสังเกตการณ์สอนของผู้ร่วมทีมการสอน
- ผลการสอบ
- การทวนสอบผลประเมินการเรียนรู้

๓. การปรับปรุงการสอน

หลังจากผลการประเมินการสอนในข้อ ๒ จึงมีการปรับปรุงการสอน โดยการจัดกิจกรรมในการระดมสมอง และหาข้อมูลเพิ่มเติมในการปรับปรุงการสอน ดังนี้

- สัมนาการจัดการเรียนการสอน
- การวิจัยในและนอกชั้นเรียน

๔. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา

ในระหว่างกระบวนการสอนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ในรายหัวข้อ ตามที่คาดหวังจากการเรียนรู้ในวิชา ได้จาก การสอบถามนักศึกษา หรือการสุ่มตรวจผลงานของนักศึกษา รวมถึงพิจารณาจากผลการทดสอบย่อย และหลังการออกผลการเรียนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์โดยรวมในวิชาได้ดังนี้

-การทวนสอบการให้คะแนนจากการสุ่มตรวจผลงานของนักศึกษาโดยอาจารย์อื่น หรือผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำหลักสูตร

-มีการตั้งคณะกรรมการในสาขาวิชา ตรวจสอบผลการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยตรวจสอบข้อสอบ รายงาน วิธีการให้คะแนนสอบ และการให้คะแนนพฤติกรรม

๕. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

จากผลการประเมิน และทวนสอบผลสัมฤทธิ์ประสิทธิผลรายวิชา ได้มีการวางแผนการปรับปรุงการสอน และรายละเอียดวิชา เพื่อให้เกิดคุณภาพมากขึ้น ดังนี้

- ปรับปรุงรายวิชาทุก ๓ ปีหรือตามข้อเสนอแนะและผลการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ตามข้อ ๔
- เปลี่ยนหรือสลับอาจารย์ผู้สอน เพื่อให้นักศึกษามีมุมมองในเรื่องการประยุกต์ความรู้นี้กับปัญหาที่มาจากงานวิจัยของอาจารย์หรือแนวคิดใหม่ๆ
